

YÖNETMELİK

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeoloji Mühendisleri Odasından:

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI MESLEK ETİĞİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, jeoloji mühendislerinin mesleki çalışmalarının niteliğini ve güvenilirliğini arttırmak, jeoloji mühendisliği uygulamalarında kabul edilmiş/edilebilir davranışları belirlemek ve mükemmelliği teşvik etmek, mesleki hizmet uygulamalarının standartlarını yükseltmek, mesleki etkinliklerinde topluma, doğaya, mesleğe, meslektaşlarına, hizmet verdikleri gerçek ya da tüzel kişilere, Jeoloji Mühendisleri Odasına ve birey olarak kendilerine karşı mesleki davranış ve sorumlulukları için bir çerçeve oluşturmak amacıyla meslek mensuplarının uymaları gereken asgari etik ilkeleri düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde serbest olarak çalışan ve jeoloji mühendisliği faaliyetinde bulunan bütün jeoloji mühendislerini kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 27/01/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Jeoetik: Jeoloji Mühendisliğinin temel mesleki etik ilkeleri ile TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Meslek Etiği Yönetmeliğini,
 - Oda: TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasını,
 - TMMOB: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Jeoloji Mühendisliği Temel Mesleki Etik İlkeleri – Jeoetik

Jeoloji mühendisliği temel mesleki etik ilkeleri-jeoetik

MADDE 4 – (1) Tüm meslek mensuplarının uyması gereken ve jeoloji mühendislerinin, meslektaşları, toplumu ve gezegeni etkileyen rolleri bağlamında; insanın her türlü faaliyeti ile dünya sistemiyle etkileşime girdiği her yerde, uygun davranışları ve uygulamaları destekleyen değerler bütünü olan jeoetik temel ilkeleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

- Mesleki faaliyetlerinde halkın refah, sağlık ve güvenliğini en üst noktada tutmak, bilim ve mühendisliğin gerektirdiği her türlü yaklaşımı her seviyede kullanarak kamu yararının, doğal ortamın ve çevrenin korunmasını esas almak.
- Günümüzde ve gelecekte doğal kaynak ve varlıkların çevresel değerleri de gözetecek şekilde değerlendirilmesi yönünde çaba göstermek.
- Jeopark, jeosit ve diğer tabiat varlıkları niteliğindeki jeolojik miras alanları ile yeraltı ve yer üstü su kaynaklarının, uluslararası sözleşmelere konu olmuş sulak alanların korunması için çaba harcamak.

ç) Güvenilir yaşam ortamının oluşturulması için jeoloji eğitimini teşvik etmek, desteklemek.

d) Tüm mesleki ürün ve faaliyetlerinde ulusal ve uluslararası standartların gereklerine uygun olarak davranmak; meslek hayatı boyunca gerçekçi, objektif ve güvenilir olmak; kullandığı bilgi ve verilerin kaynaklarını doğrulamak.

e) Bilgiyi her seviyede değerli bir etkinlik olarak paylaşmak; bilimsel yöntemlerin geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına katkı sağlamak.

f) Bilimsel yöntemlere bağlı kalarak sadece kendi yetkin oldukları alanlarda hizmet vermek.

g) Bilimsel ve teknik yayınların incelenmesi sürecinde tarafsız davranmak.

ğ) Mesleki konularda iş yaptığı kişiler ve kurumlar için güvenilir vekil veya yedi emin olarak davranmak, menfaat çatışmalarından kaçınmak.

h) Farklı meslek disiplinlerinin çalışma alanlarına saygı duymak.

ı) Düzenli eğitim ve ömür boyu öğrenme ile mesleğinde yetkin olmak.

i) Meslek doğruluğunu, onurunu ve değerini yüceltmek ve geliştirmek için çalışmak.

j) Mesleğin itibarını koruyarak diğer meslektaşlarıyla haksız rekabete girmemek.

k) Birlikte çalıştığı mühendislerin mesleki gelişmeleri için olanak sağlamak.

l) Meslek odasının koyduğu kural ve ilkelere bağlı kalmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Meslek Etiği Kuralları

Jeoloji mühendislerinin topluma ve doğaya karşı sorumlulukları

MADDE 5 – (1) Jeoloji mühendisleri, topluma ve doğaya karşı aşağıdaki sorumluluklar bilinci içinde mesleki çalışmalarını yürütür:

a) Jeoloji mühendisi toplum yararını en önde tutar ve mesleki bilgi, beceri ve deneyimlerini toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını arttırmak için kullanır.

b) Jeoloji mühendisi, mesleki etkinliklerini sürdürürken, din, dil, ırk, inanç, cinsiyet ve coğrafi ayırım yapmadan, farklı kültürlerle saygıyla yaklaşarak toplumdaki herkese adil, dürüst ve eşit davranır.

c) Jeoloji mühendisi, doğaya ve gelecek kuşaklara olan sorumluluklarının bilincinde olarak; doğal çevreyi korumayı ve mesleki faaliyetlerinin doğayla uyumlu olmasını sağlamayı mesleki sorumluluklarının ayrılmaz parçası olarak görür. Doğal kaynak ve varlıkların aranması, üretilmesi ve kullanıma sunulması aşamalarında, halkın refahını, sağlığını ve güvenliğini tehdit etmeyen bilimsel çalışmalar yapar, gerçekçi raporlar hazırlar ve imzalar.

ç) Jeoloji mühendisi, doğal ortama müdahaleleri planlarken ve planları uygularken jeo-çeşitliliğin ve jeolojik mirasın korunmasını sağlayarak, doğal süreçlerle meydana gelmiş oluşum ve olguları korur.

d) Jeoloji mühendisi, kendinden istenen işin toplum ve doğa için ciddi bir tehlike yaratacağı sonucuna varırsa ve bu konudaki mesleki kaygı ve uyarıları hizmet verdiği gerçek ve tüzel kişiler tarafından dikkate alınmıyorsa, onların talimatlarına kayıtsız şartsız uymayı reddeder; gerekenin yapılması için Jeoloji Mühendisleri Odası ve ilgili birimler ile işbirliği yapar.

e) Jeoloji mühendisi, teknik konularla ilgili olarak kamuoyuna yaptığı sözlü ve yazılı açıklamalarda, ticari ve kişisel kaygılardan arınmış olarak bilimsel verilerle desteklenmiş gerçekçi ve güvenilir bilgileri paylaşır.

f) Jeoloji mühendisi, iş yerlerinde işçi sağlığını korumak ve iş güvenliğini sağlamak için gerekli önlemleri alır, iş yerlerinde çalışanları bu konularda bilgilendirir.

Jeoloji mühendislerinin mesleğe ve meslektaşlarına karşı yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) Jeoloji mühendisleri, mesleki etkinliklerinde ve meslektaşlarıyla ilişkilerinde aşağıdaki esaslara uygun davranır:

a) Meslek onuru ve meslek etiği kurallarına sıkı sıkıya bağlı kalarak; jeoloji mesleğinin uygulama ayrıcalığını, önemini, değerini ve saygınlığını görevlerini layığıyla yerine getirerek arttırmaya çalışırlar. Bu değerleri çığnemenin yalnızca kendi itibarlarına değil, mesleklerine de zarar vereceği bilinciyle hareket ederler.

b) Mesleklerinin halkın gözünde yaratacağı izlenimden sorumlu oldukları bilinciyle, mesleğin saygınlığına muhtemelen zarar verecek, mesleklerini topluma yanlış yansıtacak ve halkı yanıltacak tutum ve davranış içinde olmazlar.

c) Mesleki faaliyetlerini, toplumun ve tüm meslektaşlarının güvenini kazanacak biçimde ve mesleğin saygınlığına azami özen göstererek sürdürürler.

ç) Tüm meslektaşlarına saygıyla yaklaşır. Meslektaşlarını küçümseyerek ya da kötüleyerek kendilerini ön plana çıkarmazlar. Meslektaşlarıyla haksız rekabet içinde olmazlar. Meslek odasına, meslektaşlarına ve meslektaşlarının mesleki ürünlerine ve faaliyetlerine doğrudan ya da dolaylı olarak bilerek zarar verecek küçük düşürücü davranışlardan ve haksız eleştiriden kaçınırlar.

d) Mesleki başarılarını kendi çalışmaları üzerine kurarlar. Başkasına ait mesleki çalışmaları kendilerine mâl etmezler, araştırmalarında kullandıkları alıntıları referans gösterir ve meslektaşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarına (telif haklarına) saygılı davranırlar.

e) Meslektaşları veya Odalarını güç duruma sokacak haksız davranış, açıklama, sav ve küçültmelerden kaçınırlar.

f) Yalnızca özgün eğitimini aldıkları veya yetkin oldukları alanlarda mesleki hizmet verirler, disiplinler arası ortak çalışmayı özendirirler.

g) Mesleki görev, yetki ve sorumluluklarını, sadece zorunlu durumlarda ve ehil olan meslektaşlarına devrederler.

ğ) İşlerini kendilerine tanınmış mesleki görev, yetki ve sorumluluk çerçevesinde yaparlar, yalnızca resmi olarak hak kazanmış oldukları sıfat ve unvanları kullanırlar.

h) Mesleki davranış ilkelerine aykırı davranışlara yardımcı olmazlar, onların etkinliklerinin içinde yer almazlar, onları uyarır ve bu konuda Odalarıyla işbirliği yaparlar.

ı) Kamu hizmetinde çalışan jeoloji mühendisleri, özel kişi ve kuruluşlar adına mesleki çalışma yapamazlar, onların sözcüsü durumunda olamazlar. Denetçi veya sorumlu olarak kamu adına görev yaparken, kamu ihalelerine giremezler ve buradan herhangi bir kazanç elde edemezler.

i) Kamu ihaleleri sırasında herhangi bir şekilde siyasi yardım ve destek alamazlar veya veremezler.

j) Akademik unvan ve kariyere sahip jeoloji mühendisleri, konumlarını abartacak durum ve davranışlardan kaçınırlar, kendi akademik ve mesleki saygınlıklarını yanlış biçimde yansıtacak durumlara izin vermezler, hatalı sonuçlara sebep olacak raporları imzalamazlar.

k) Sorumlulukları altında bulunan mühendislerin mesleki gelişmelerini sağlamak için olanak yaratırlar, gerekli bilgi ve deneyimi kazandıktan sonra bazı görevleri daha alt düzeydeki meslektaşlarına devrederler.

l) Meslektaşlarının mesleki ve özlük haklarını korurlar, kendilerinin ya da başka bir jeoloji mühendisinin mesleki ve özlük haklarının ihlaline izin vermezler, engel olamadıkları durumda derhal Odalarına bildirirler. Yanında mühendis çalıştırdıkları zaman, mesleki konum ve yetkinliğine göre tatminkâr bir ücreti verirler.

m) Yaptıkları işlerin sonucunda, eğer bir hata yaparlarsa ve bu hataları ispatlanıp bu hatanın ortadan kaldırılması zorunluluğu ortaya çıkmış ise bu hatalarını gidermek ve kabul etmek zorundadırlar.

n) İlgili kişilerin izni olmadıkça, yaptıkları herhangi bir özel iş için çalıştıkları kurumun ekipmanını, laboratuvarlarını veya ofis araçlarını kullanmazlar.

Jeoloji mühendislerinin hizmet verdikleri gerçek ya da tüzel kişilere karşı sorumlulukları

MADDE 7 – (1) Jeoloji mühendisleri iş yaptığı kişilerle olan ilişkilerinde aşağıdaki esaslara uygun davranır:

a) Mesleki konularda hizmet verdikleri kişi için güvenilir vekil olarak davranırlar, haksız kazanç elde etme yoluna gitmezler.

b) Her türlü mesleki hizmeti, yapılan sözlü ya da yazılı sözleşmede belirtilen tüm yükümlülüklerle uygun olarak karşılıklı güven duygusu içinde yerine getirirler. Toplumun ve çevrenin güvenliğini, sağlığını tehlikeye atmayacak şekilde mesleki beceri ve deneyimlerini kullanarak hizmet verirler.

c) İş ilişkilerini etkileyecek şekilde doğrudan ya da dolaylı olarak herhangi bir armağan, para, hizmet ya da iş teklifi kabul etmezler, başkalarına bu yönde bir teklifte bulunmazlar. İş ilişkilerini geliştirmek amacıyla siyasal amaçlı bağış yapmazlar.

ç) Yaptıkları işin kendi deneyimlerini zenginleştirmesi için çaba gösterirken, toplum ve doğa için kesin bir tehlike oluşturmadığı sürece, hizmet verilen gerçek ve tüzel kişilerin ticari ve teknolojik sırlarını izin almadan başkalarına açıklamazlar, kişisel çıkarları için kullanmazlar. Etik kodların veya kanunların gerekli gördüğü durumlar hariç olmak üzere, elde ettikleri özel mesleki bilgileri ve verileri başkaları ile paylaşmazlar.

d) Üstlendikleri işle ilgili olarak hizmet verdikleri kişilerin ticari bakımdan gelecekte uğrayacakları potansiyel zararları veya olası maliyet artışları konusunda bütün bildiklerini açıklarlar, projenin beklenen düzeyde başarılı olmayacağına kanaat getirdiklerinde bunu işverenlerine bildirirler.

e) Mesleğinin uygulamasında hizmet verdikleri kişiler için risk yaratacak veya maddi manevi zarara neden olabilecek her türlü ihmalden kaçınırlar.

f) Hizmet verdikleri kişilerin lehine olacak ya da kamuoyunu yanıltabilecek şekilde gerçekleri veya kabul görmüş teknik ya da bilimsel verileri değiştirmezler ya da inkâr etmezler.

g) Gerçek ve nesnel bir olasılıkla desteklenemeyen tavsiyeleri vermezler, yayınlamazlar ve hizmet verdikleri kişilerin diğer meslektaşlarına gitmesini engellemek amacı ile sahip olmadıkları mesleki bilgileri varmış gibi göstermezler.

ğ) Vermiş oldukları hizmetin niteliğini artıracak veya hizmet verdikleri kişilere daha iyi sonuç getirecek olması halinde diğer meslektaşlarının yardımına başvurur veya başvurulması tavsiyesinde bulunurlar.

Meslek odasına karşı yükümlülükler

MADDE 8 – (1) Jeoloji Mühendisleri, Jeoloji Mühendisleri Odasına aşağıda belirtildiği şekilde davranmakla yükümlüdürler:

a) Jeoloji mühendisleri, Jeoloji Mühendisleri Odasını destekler ve güçlendirmeye çalışır.

b) Jeoloji mühendisleri, yürürlükte bulunan meslek alanlarıyla ilgili bütün yasa, tüzük ve yönetmeliklere; mesleğin uygulanması konusundaki Oda kararlarına uyararak, örgütsel ve yönetsel sorumlulukların yerine getirilmesinde en üst düzeyde duyarlılık gösterirler.

c) Jeoloji mühendisleri, sorumluluğunu üstlendiği mesleki görevi yürütürken işvereni tarafından kamu yararına aykırı olarak yönlendirilmesi halinde, bu konuda karşılaştıkları istek ve zorlamaları Odalarına bildirirler.

ç) Jeoloji mühendisleri, yapmış oldukları etüt, proje, harita, rapor gibi her türlü mesleki ürününün konu, yer ve genel kapsamını; telif haklarını korumak ve kendi sicillerine işlenmesi amacıyla belirlenen bir formatta Odalarına bildirirler.

d) Oda etkinliklerine aktif olarak katılmaya çaba göstererek bilginin paylaşılmasına ve mesleğin gelişmesine katkıda bulunurlar.

e) Hatalı bir hizmet üretimi halinde şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkesi temelinde Odalarına karşı sorumlu olduklarını kabul ederler.

Jeoloji mühendislerinin birey olarak kendilerine karşı sorumlulukları

MADDE 9 – (1) Jeoloji Mühendisleri birey olarak kendilerine karşı aşağıdaki sorumluluklarını yerine getirirler.

a) Mesleğin ve meslektaşın toplumdaki itibarını yüceltecek mesleki davranış ilkelerini yaşama geçirmeyi görev bilirler.

b) Bilgi ve yeteneklerini sürekli geliştirme, ömür boyu öğrenme ilkesiyle; mesleki gelişimlerini sürekli kılarlar.

c) Meslek alanı içerisindeki en iyi uygulama hizmetini vermeyi esas alırlar.

ç) Mesleki, sosyal, kültürel, ekonomik gelişmeleri için örgütlü mücadeleyi ön planda tutarlar.

d) Mesleki etkinliklerinde meslektaşlarının dürüst ve nesnel eleştirilerini dikkate alırlar, gerektiğinde kendileri de eleştirmekten kaçınmazlar.

e) Birlikte çalıştıkları insanları anlamaya, çok disiplinli çalışma ortamlarına uyum sağlamaya çalışırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Yaptırımlar

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelikle belirlenen kurallara aykırı fiillerin disiplin suçu niteliğinde olması halinde 10/7/2002 tarihli ve 24811 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Disiplin Yönetmeliği kapsamında işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.